

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

Problems on Academic Administration of Expansion Schools Under Chaiyaphum Primary
Educational Service Area Office.

ชูเกียรติ แสงเฟื่อง¹ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์²
Chukiat Seangfueang¹, Dr.Surin Phusing²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิตามความคิดเห็นของข้าราชการครู 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งการทำงานและ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 324 คน ใน 108 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .253 - .618 และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F-test แบบ One-Way ANOVA สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามตำแหน่งการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹Master of Education Program in Educational Administration Chaiyaphum Rajabhat University

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

²Course teacher in Master of education Program And Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Program Chaiyaphum Rajabhat University

ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: ชูเกียรติ แสงเฟื่อง, Chukiat.lali@gmail.com

รับเมื่อ 21 กรกฎาคม 2562 แก้ไข 29 สิงหาคม 2562 ตอรับ 31 สิงหาคม 2562

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่สำคัญคือ คือ ผู้บริหารต้องจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูให้เห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ควรสร้างความตระหนักในการจัดทำแผนการเรียนรู้ เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรจัดอบรมเพื่อให้ครูมีความเข้าใจในส่วนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสร้างความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ครูผู้สอนควรจัดทำและพัฒนาสื่อให้มีความหลากหลาย ทันสมัย มีการใช้สื่อเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของผู้เรียน และมีการส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาครอบครัวและชุมชนให้มีความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิคทักษะวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

ABSTRACT

This research purposed to 1) study the level of the problems on academic administration toward teachers' opinions of expansion schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office (CPM PESAO), 2) to compare the teachers' opinions toward the level of the problem on academic administration of expansion schools under CPM PESAO classified by work position, and 3) study the suggestions for developing academic administration of expansion schools under CPM PESAO. The samples were 324 school administrators, head of academic affairs, and teachers from 108 expansion schools in the academic year 2018. Stratified random sampling was used to select the samples, and the school was a random unit. The instruments used to collect the data were 5-rating scale questionnaires with the reliability of .943 and the discrimination range between .253-.618 and the structured interview. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation. The static used to test the hypothesis was F-test (One-Way ANOVA). The interviewing data were analyzed by using content analysis.

The results revealed as follows:

1. The teachers' opinions toward the problem on academic administration of expansion school under CPM PESAO overall were at the average level. When considering each aspect, it found that the highest score was the research for education development in schools. It was followed by the development of school curriculum, learning process, internal quality assurance system and education standards respectively.
2. The result of the comparison on the teachers' opinions toward the level of the problem on academic administration of expansion schools classified by work position overall was statistically significant difference at the .05 level.
3. Suggestions for the development of academic administration of expansion schools under CPM PESAO, the important thing is that the administrators must provide the training course to enhance their understanding and awareness on educational development research. The school administrators should allow all sectors to participate in creating a curriculum in order to help it be effective and should raise the teachers' awareness in making lesson plans. The teachers should participate in a workshop or study visit to learn more about creating the lesson plan based on child-centered to develop the learning process to be more effective. The school

administrators should promote the school internal quality assurance training course for the teachers and let the teachers participate in creating awareness of the importance of school internal quality assurance. The school administrators should promote the teachers to make the variety of modern media, use the media and technology much more to the most effective for the students. The school administrators should promote exchanging experiences between families and communities to strengthen ideas, techniques and academic skills for professional development and quality of life of people in the local community.

Keywords: Problems on Academic Administration of Expansion Schools, Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office.

ภูมิหลัง

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กิจกรรมการบริหารงานวิชาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตรและนโยบายของหน่วยงาน เช่น การเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเรียนการสอน การนิเทศและการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนแล้วยังส่งผลต่อการบริหารการศึกษาในระดับชาติอีกด้วย การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงภาระหรือแม้แต่แต่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการบริหารตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผนการตัดสินใจ ติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2553, หน้า 148)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความหลากหลายมีความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 การบริหารงานให้ดี มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับนับเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องใช้ความสามารถเทคนิควิธีการและขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ในการบริหารงานและดึงศักยภาพของบุคลากรออกมาเพื่อปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จพร้อมที่จะทุ่มเทแรงกายแรงใจในการพัฒนาให้โรงเรียนประสบความสำเร็จก้าวหน้า แต่ในขณะเดียวกันในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการทำการสอนให้กับนักเรียนหลายระดับ ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลยากต่อการดูแล และการบริหารจัดการ ในขณะเดียวกันแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเกิดจากความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาคของการให้บริการการศึกษาแก่เด็กไทยทุกคนมีความเท่าเทียมกันในคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนและลดความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของผลผลิตซึ่งหมายถึงคุณภาพของผู้เรียน การบริหารจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของสถานศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาโดยตรงจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบและกระบวนการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 9)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน กำกับติดตาม ควบคุมดูแลโรงเรียนในสังกัด โดยแบ่งการบริหารจัดการออกเป็น 3 เขตพื้นที่ ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 240 แห่ง แบ่งออกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำนวน 55 แห่ง จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 2,730 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34,174 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 263 แห่ง แบ่งออกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำนวน 42 แห่ง มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 1,882 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 26,034 คน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 192 แห่ง แบ่งออกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำนวน 46 แห่ง มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 2,067 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 26,939 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ, 2560, หน้า 6)

จากการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาลดต่ำลงโดยตัวชี้วัดสำคัญในการวัดระดับคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O – NET) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า ปีการศึกษา 2558 – 2560 มีแนวโน้มของคะแนนรวมเฉลี่ยลดลง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ, 2560, หน้า 16) นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวยังพบปัญหาด้านสถานศึกษาได้รับงบประมาณให้เพียงพอทำให้ขาดแคลนครุภัณฑ์ที่ทันสมัย ครูไม่นำเทคนิควิธีการสอนและภูมิปัญญามาบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์และใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอกส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการสื่อสารด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ผู้เรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรส่วนใหญ่เป็นงบด้านบุคลากรเหลือให้กับด้านบริหารจัดการศึกษาน้อย ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพต่ำ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลงานวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมทางการศึกษาน้อย รวมทั้งการเผยแพร่ผลงานไม่กว้างขวาง วัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอสื่อและอุปกรณ์ไม่ทันสมัย ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่มีคุณภาพ และผู้บริหารการศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนขาดการเป็นผู้นำทางวิชาการในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ, 2560, หน้า 64)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการแก่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

คำถามการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู อยู่ในระดับใด
2. ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งการทำงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งการทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2560 ใน 143 โรงเรียน จำนวน 429 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2561 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 324 คน จาก 108 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด หน้า 2554) และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .253 - .618

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในประเด็นปัญหาที่เป็นปัญหา มากที่สุด 6 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) ด้านการส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอแบบสอบถามในการวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมส่งแบบสอบถามคืนตามที่เจ้าหน้าที่ของพร้อมติดแสตมป์ถึงผู้วิจัย เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืนและแบบสอบถามบางส่วนผู้วิจัยไปส่ง และติดต่อขอรับคืนด้วยตนเอง

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 12 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้สถิติ F-test แบบ One Way ANOVA สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่สำคัญคือ คือ ผู้บริหารต้องจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูให้เห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ควรสร้างความตระหนักในการจัดทำแผนการเรียนรู้ เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรจัดอบรมเพื่อให้ครูมีความเข้าใจในส่วนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสร้างความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ครูผู้สอนควรจัดทำและพัฒนาสื่อให้มีความหลากหลาย ทันสมัย มีการใช้สื่อเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของผู้เรียน และมีครูส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาครอบครัวและชุมชนให้มีความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิคทักษะวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหน่วยงานต้นสังกัดให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นงานที่มาช่วยสนับสนุนงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น งานวิชาการมิใช่เพียงแต่ให้นักเรียนมีความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังสอนให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและสามารถดำรงชีวิตของตนในสังคมยุคปัจจุบันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 148) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร กิจกรรมการบริหารงานวิชาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตร และนโยบายการบริหารของหน่วยงาน เช่น การเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเรียนการสอน การนิเทศ และการประเมินคุณภาพภายในตลอดจนการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนแล้วยังส่งผลต่อการบริหารการศึกษาในระดับชาติอีกด้วย การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นที่คณะครู ที่งานหรือแม้แต่คณะกรรมการการบริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผนการตัดสินใจ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการ

บริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ สุคนธา ดิษฐสุนนท์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาและด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ยินยอม สุขเกษม (2553, หน้า 84) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า (1) ผู้บริหารและครูในโรงเรียนในฝัน สังกัดทำงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ อุไรวัลย์ วินทะไชย (2556, หน้า 86) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาลงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการตามตำแหน่งการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และด้านการประสานความร่วมมือในศรัทธาพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนจะมีมาตรฐานหรือมีคุณภาพการศึกษา มากน้อยเพียงใด มีชื่อเสียงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีหลักในการบริหารงานที่ชัดเจน เน้นทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้ากลุ่มสาระ และครูทุกคน ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ที่ความสามารถที่จะใช้บุคคลอื่นให้ทำงาน ค้นหาศักยภาพ ความสามารถพิเศษในตัวผู้ร่วมงาน แล้วนำศักยภาพหรือความสามารถพิเศษนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่บุคคล และหน่วยงานผู้บริหารโรงเรียนพยายามใช้เทคนิคที่จะกระตุ้นเพื่อให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์ และจินตนาการที่จะร่วมมือร่วมใจกันทำงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ กิตติชัย เยี่ยมโรธง (2553, หน้า 92) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า 1) ผู้บริหารงานวิชาการที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน เห็นว่าสภาพปัญหางานวิชาการด้านการวัดผลประเมิน ผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผู้บริหารงานวิชาการที่เป็นหัวหน้างานวิชาการเห็นว่าสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานครราชสีมาเขต 7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามากกว่าผู้อำนวยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ยินยอม สุขเกษม (2553, หน้า 84) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า 1) ผู้บริหารและครูในโรงเรียนในฝัน สังกัดทำงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารและครูโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ที่มีตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติ งานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรมีการนิเทศการ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.2 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้
- 1.3 ควรมีการกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการวัดประเมินผลการศึกษา และส่งเสริมให้ครูจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
- 1.4 ควรมีการกำหนดนโยบายแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และการทำงานของครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 1.5 ควรมีการส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมภายใต้เรียนการสอน
- 1.6 ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 1.7 ควรมีการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
- 1.8 ควรมีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.9 ควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์แผน/ยุทธศาสตร์)
- 1.10 ควรมีการจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น
- 1.11 ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ
- 1.12 ควรมีการจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อม แก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันการศึกษาอื่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสม
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษจังหวัดศรีสะเกษ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย เยี่ยมไธสง. (2558). สภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยีนยอม สุขเกษม. (2553). ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุนธรา ดิษฐสุนนท์. (2558). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ. (2560). แผนปฏิบัติการประจำปี. ชัยภูมิ: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยภูมิ.
- อุไรวัลย์ วินทะไชย. (2556). การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.